

aaret østlige, kolde Vinde som en vigtig Trækimpuls, mens Vindretningen øjensynligt spiller en mindre Rolle for Fuglekongen. Hvad angaar Indstillingen overfor Sigtbarheden er Fuglekongerne de mindst lysfølsomme, d. v. s. mister meget let deres Orientering og blændes af Fyrene ved en kun meget ringe nedsat Sigtbarhed. Noget bedre i Stand til at orientere sig er Stærene. Droslerne og Lærkerne og vel ogsaa Finkerne er meget mere lysfølsomme og vil først i diset eller taaget Vejr miste Orienteringen.

Literatur.

- BERGSTRÖM, U. & G. SVÄRDSON 1939: Ringmärkningar och fågeliakttagelser vid Ölands Södra Udde under höststräcket 1938. — Fauna och Flora.
- DROST, R. 1931: Über den Einfluss des Lichtes auf den Vogelzug. — Proceed. VII. Ornithological Congress Amsterdam 1930. (Amsterdam).
- HAMMER, P. 1928: Om Fald af Bogfinken, *Fringilla coelebs*, ved danske Fyr og Fyrskibe. — Dansk Ornithologisk Forenings Tidsskrift, Vol. 22.
- HØRRING, R. 1930 etc.: Fuglene ved de danske Fyr i 1929, etc. — Videnskabelige Meddelelser fra Dansk Naturhistorisk Forening, Vol. 90 o. s. v.
- SALOMONSEN, F. 1938: Fugletrækket over Danmark. — (København).

Notits om de danske Løvsangere

af FINN SALOMONSEN.

Over ti Aar er gaaet siden jeg publicerede en lille Meddelelse om de danske Løvsangeres Raceforhold her i Tidsskriftet (SALOMONSEN 1928, p. 19). Samtidig havde jeg taget hele Spørgsmaalet op paa en bredere Basis og berettet om det andetsteds (1928 a, p. 451). Jeg regnede dengang med, at der i Danmark fandtes 3 Former, for det første den lyse Arktisk Løvsanger (*Phylloscopus trochilus evermanni* (Bp.)), der kun to Gange var truffet i Landet¹), dernæst Svensk Løvsanger (*P. t. acredula* (L.)), der udgjorde henved 25 % af de gennem Danmark vandrende Trækfugle, og endelig vor egen Ynglerace *P. t. fitis* (Bechst.). Den typiske Løvsanger *P. t. trochilus* bebor

¹) Senere har R. HØRRING (1928, p. 348) føjet en 3die Forekomst til, nemlig ♂, 24. 5. 1928, Bispebjerg ved København.

kun England, men er forøvrigt meget lidt afvigende fra Racen *fitis*. Jeg skrev dengang selv, at de engelske Løvsangere „schwer abzusondern sind. Während bei den drei anderen Rassen kein Zweifel sein kann, dass sie von einander zu trennen sind, so scheint hier nur ein geringer Unterschied zu sein“ (1928 a, p. 457). Tiden har ogsaa vist, at kun de 3 Racer kan skelnes med tilstrækkelig Sikkerhed. I det forgangne Dusin Aar har flere andre Forskere beskæftiget sig med denne vanskelige Fugls Systematik. I 1935 offentliggjorde Russeren L. A. PORTENKO (1935, p. 281) en ny Revision af Løvsangerformerne. Han skelner ogsaa mellem de fire ovennævnte Former, men kommer til det Resultat, at den lyse, arktiske og sibiriske Løvsanger ikke kan bære Navnet *eversmanni*, men maa have et nyt, og han benævner den *P. t. expressus*. Betegnelsen *eversmanni* var af BONAPARTE givet 1850 til en af EVERSMAAN beskrevet Fugl fra Sydrusland (Kasan og Orenburg), og PORTENKO bibeholder Navnet, idet han afsondrer de sydrussiske Løvsangere som en femte Form, der øjensynligt staar mellem *acredula* og *expressus*. Imidlertid havde allerede den engelske Ornitholog CL. B. TICEHURST været klar over dette Forhold og nogle Maaneder i Forvejen benævnt den østsibiriske Form *P. t. yakutensis* (TICEHURST 1935, p. 177); dette Navn har saaledes Prioritet. Fuldstændig Klarhed over Løvsangerens geografiske Variation er først opnaaet gennem den i November 1938 udkomne storstilede Monografi over Slægten *Phylloscopus*, som TICEHURST har publiceret. Dette Standardværk maa betegnes som en af de allerbedste Slægtsmonografier indenfor Ornithologien. Stoffet er ordnet paa en klar og overskuelig Maade, og Bogen er udarbejdet med en forbilledlig Akkuratess og Nøjagtighed og skrevet i en velgørende nøgtern, næsten skematisk Stil. Forfatteren har personlig undersøgt henvend 9300 Skind for at beskrive de 30 eksisterende Løvsangerarter (med ialt 67 Racer). Af den Alm. Løvsanger har han haft næsten 1200 Eksemplarer, og han har rimeligvis sagt det sidste Ord om denne Arts Variation. Han giver det følgende Resumé af *P. trochilus*' geografiske Racer (1938, p. 38): “In the western part of its range *trochilus trochilus* is stable and is the darkest most olive green and yellow form; in Central Europe there is only a very slight average difference in size (*fitis*), but this difference cannot be

seen in 75 per cent. In Poland and South Sweden it grades into a paler, brighter and a little larger form — *acredula* — which is more or less stable over the southern and western part of its distribution; but in the north from Finmark to the Yenesei the form is unstable, some being quite as typical *acredula*, some almost as *yakutensis*, and every intergrade between these is found. From the Taimyr Peninsula and east of the Yenesei Valley to the Kolyma and Anadyr Rivers the form is again stable — *yakutensis* — in which grey brown has supplanted olive green, and yellow is absent except under the wings, and the form reaches its largest average dimensions.“ — Interessant er TICEHURSTS Opdagelse af, at *acredula* i Nordrusland and Vestsibirien er i Besiddelse af en meget stor individuel Variation, og at der optræder Individuer lige saa blege som de østlige *yakutensis*. Dette sætter det udenfor al Tvivl, at de i Danmark, Nordtyskland og England trufne „*eversmanni*“ er saadanne lyse Varianter af *acredula*, en Opfattelse som ogsaa TICEHURST deler.

Den egentlige Aarsag, til at jeg igen gav mig til at beskæftige mig med Løvsangeren, var, at jeg fra Dr. v. JORDANS ved Museum Alexander Koenig i Bonn modtog en større Samling Løvsangere, som han bad mig bestemme. De stammede alle fra Bulgarien og var nedlagt paa Efteraarstrækket gennem Landet. Jeg mente først ikke, jeg kunde stille noget op med disse Fugle, idet jeg var af den Anskuelse, at Forskellen mellem Racerne i Efteraarsdragt var alt for ringe. Ved en Bearbejdelse af de paa Helgoland nedlagte Løvsangere, som Prof. R. DROST i sin Tid sendte mig til Bestemmelse, udtrykte jeg min Anskuelse som følger: „Die Herbstkleider der drei Rassen sind beinahe identisch, doch sind die *acredula* und *eversmanni* nicht ganz so grünlichgelb auf der Brustgegend wie *fitis*, auch hat ihre Rückenseite einen grauen Anflug im Grünen. Die Unterschiede sind doch viel zu klein und zu schwankend, um damit rechnen zu können.“ (SALOMONSEN 1931, p. 118). Det viste sig nu ved Undersøgelsen af de bulgarske Løvsangere, at disse tydeligt afveg fra en Serie danske ved at være lysere, mer graagrønne paa Oversiden; de var *acredula*, de danske var *trochilus*. Ogsaa TICEHURST nævner i sin nye Bog (1938, p. 35), at *acredula* i Efteraarsdragt er lysere end *trochilus*. Dette gav

mig Anledning til igen at gennemgaa den betydelige Samling danske Løvsangere i Zoologisk Museum. Af danske Efteraarsfugle findes her 55 unge og 15 adulte Stykker, foruden de opstillede Eksemplarer, der ikke er medregnet. Blandt de unge Fugle kunde blot 3—4 kendes paa at være lidt lysere baade paa Over- og Undersiden end Flertallet, men Forskellen var meget ringe. Blandt de 15 udfarvede Stykker udmærkede 3 sig ved at være afgjort lysere, og særlig et Stykke (fra Omø Fyr 24de August 1903, ♀), ganske friskfældet, afveg betydeligt fra de typiske Stykker ved kun at besidde et svagt flødefarvet Anstrøg paa Strube og Underhaledeækfjer og ved at have Oversiden graagrøn, ikke mørk olivengrøn. Den var uden Tvivl en ægte *acredula*. Efter dette udgør den nordlige Race *acredula* kun ca. 10—15 % af de gennem Danmark trækkende Løvsangere. Paa Bornholm er Forholdet dog anderledes. Allerede i min Bearbejdelse af Helgolænder Materialet (1931, p. 118) gjorde jeg opmærksom paa, at saa godt som alle paa Bornholm gennemtrækkende Løvsangere tilhørte Racen *acredula*. Senere har jeg under mit Ophold paa Christiansø haft god Lejlighed til at bekræfte dette, idet Snese af Løvsangere, fangne i mine Fælder, er gaaet gennem mine Hænder. Jeg kunde da konstatere, at en meget stor Procentdel tilhørte den blegere Race *acredula*. Denne Form har i det store og hele et mere østligt Træk end den typiske Race, og den overvintrer i Afrika kun i de østlige Dele, mod Vest til noget ind i Kamerun og Belgisk Kongo, mens *trochilus* gaar helt ud til Gambia, altsaa til de vestligste af Guinealandene (TICEHURST). Det er da ganske naturligt, at *acredula* paa Trækket er hyppigere i den østlige Del af Danmark og, som nævnt ovenfor, i Bulgarien er eneherkende i de gennem Landet trækkende Flokke.

I Resuméet nedenfor er de danske Løvsangeres Raceforhold sammenfattet, saaledes som det efter de nyere Undersøgelser maa opfattes.

Sammenfatning.

De i Danmark ynglende Løvsangere tilhører Formen *Phylloscopus trochilus trochilus* (L.), til hvilket Navn *P. t. fitis* (Bechstein) er et Synonym. Mindst 10—15 % af de gennem Danmark trækkende Løvsangere tilhører den nordøsteuropæiske

Race *P. t. acredula* (L.), hvis Beskrivelse er givet her i Tidsskriftet 1928, p. 20. Paa Bornholm er *acredula* dog langt hyppigere paa Trækket end i det øvrige Danmark. De under Betegnelsen *P. t. eversmanni* (Bp.) som sjældne Gæster i Danmark betegnede Stykker maa betragtes som individuelle Varianter af *acredula*, til hvilket Navn *eversmanni* er et Synonym. Den østsibiriske Form *P. t. yakutensis* Ticehurst er hverken truffet i Danmark eller det øvrige Europa.

Literatur:

- HØRRING, R. 1928: Vid. Medd. Da. Nat. For., Vol. 86.
 PORTENKO, L. A. 1935: C. R. Acad. Sci. URSS. Vol. III (VIII), No. 6 (66).
 SALOMONSEN, F. 1928: Da. Ornith. For. Tidsskr., Vol. 22.
 — 1928 a: Journ. f. Ornith., Vol. 76.
 — 1931: Der Vogelzug, Vol. 2.
 TICEHURST, CL. B. 1935: Bull. Brit. Orn. Club, Vol. LV.
 — 1938: A Systematic Review of the Genus *Phylloscopus*. — London.

Træk af Fuglelivet i Onsildegnens Granplantager.

Af AKSEL JACOBSEN.

Eggen ved Onsild Stationsby bestaar for den største Part af milestone, ubeboede Engstrækninger hist og her isprængt lidt Træbevoksning, hovedsagelig Birk, Bævreasp og El, men iøvrigt ret fattigt. Derimod er den omgivne Kreds af Bakke- drag saa meget des mere beklædt med Trævækst, især den vestlige Del, der er ren Bøgehøjskov, nemlig Lindum Skov, og den nordvestlige, Trinderup Krat, der ogsaa nærmest maa betragtes som Skov; derimod er Bakkerne fra nordøst til sydøst oprindeligt Lyngbakker, et enkelt Sted med en Del Naturkrat, men ellers hist og her beplantet med Graner, som Ejerne i Tidens Løb har ladet plante og som stadigvæk fortsat tilplantes, eftersom de ældste Plantninger falder for Aldersgrænsen.

Disse Bakke- og Engdrag ejes for det meste af de større Gaardejere fra Sdr. Onsild Kirkeby, og udgør saaledes samlet et meget stort, næsten ubeboet Areal. Fuglelivet i denne Egn præges vel nok mest af Engfuglene, altsaa Vadere og Svømme-